

V. Radžvilas. Nyčė, Vytis ir šiandienžmogio buvimo beprasmybė

Vytautas Radžvilas, www.propatria.lt
2017-10-13 23:53:11

„Pažvelk į bandą, kuri ganosi šalia: ji nežino, ką reiškia „vakar“, ji strikinėja, žiaumoja žolę, ilsisi, virškina maistą, vėl strikinėja, ir taip nuo ryto iki nakties, diena po dienos. Jos džiaugsmas ir jos kančia tvirtai pririša ją prie akimirkos kuolo, todėl ji nepažįsta nei melancholijos, nei nuobodulio. Šis reginys žmogų nepaprastai slegia – mat jis didžiuojasi prieš gyvulį tuo, kad jis žmogus, ir sykiu pavyzdžiai žvelgia į gyvulio laimę, nes žmogus, kaip ir gyvulys, nori tik vieno: gyventi be nuobodulio ir skausmo, bet jo norai bergždi, nes nori jis to ne taip, kaip nori gyvulys. Žinoma, žmogus kartais klausia gyvulį: kodėl tu man nieko nesakai apie savąją laimę ir tik žiūri į mane? Gyvulys galėtų atsakyti: taip yra todėl, kad aš tuoju pat užmirštu, ką norėjau pasakyti – bet pamiršta ir šį atsakymą, o šitai ganėtinai stebina žmogų.

Tačiau žmogus stebisi ir pats savimi – tuo, kad jis neįstengia išmokti pamiršti ir kad jis visuomet prikaustytas prie praeities <...> Tada žmogus sako: aš prisimenu, – ir pavydi gyvuliui, kuris tuoju pat pamiršta ir kuriam kiekviena akimirka tikrai miršta, grimzdama į rūką ir naktį, ir užgęsta amžiams“.

Būtų gerai, jeigu abejojantieji ir klausiantieji, kam Vilniuje reikia Valstybės aikštės ir joje stūkstančios Vyčio figūros, atidžiai perskaitytų ir apmąstytų šiuos Nyčės (Nietzsche) žodžius. Šie žodžiai ragina nors truputį įtempti vaizduotę ir paklausti savęs: o kas nutiktų, jeigu Lietuvą užplūstų ir užgrotų dar vieni pavergėjai? – Neabejotina, kad jie tikrai žinotų, kaip sutvarkyti Lukiškių aikštę. Jos lankytojus ramintų melodingas čia įrengtų margaspalvių fontanų ošimas. Jaukiose kavinukėse ar ant gražių suolelių sėdėtų nerūpestingos įsimylėjėlių porėlės.

Atsipalaidavusius tėvelius džiugintų linksmas karuselėse ir supynėse krykštaujančių atžalų klegesys. Visiems šiems lankytojams kasdien būtų rengiama gyvenimo šventė. Būtų paslaugiai parūpinta viskas, ko reikia, kad jie pamirštų esą Tauta ir net nebeįtartų, jog kadaise čia buvo ir tokia Lietuvos valstybė. Nebesuprastų, kad gyvena krašte, kurį jiems dovanojo – apgynė ir iškovojo – tie, kurie gyveno prieš juos, ir nebetrokštų šį kraštą dovanoti – perduoti dar gražesnę ir geresnę tiems, kurie čia gyvens po jų. Aikštė būtų sutvarkyta taip, kad neleistų jiems suvokti, jog

Lietuvą – kalaviju praskindamas kelią iš Praeities į Dabartį – dovanuoja Vytis ir kad gali nutikti taip, kad tik jis ir vėl tik kalaviju turės praskinti kelią iš Dabarties į Ateitį.

Jeigu tai bus pamiršta, ši kelionė nutrūks. Ji pasibaigs nepabaigiamame **šiandien**. Panardintas į „gyvenimo džiaugsmo“ sukūrį aikštės lankytojas turi būti įkalintas biologinio gyvenimo ciklo – gimti, maitintis, daugintis, pramogauti ir galop mirti – tuštumos beprasmybėje.

Kuo taptų ir kas dar galėtų būti nebepajėgiantys atsiminti Praeities ir nebedrįstantys įsivaizduoti Ateities absoliučios Dabarties kaliniai, jei ne **šiandienžmogių** minia, kuriais taip lengva paversti laisvus žmones?

Nyčė sako žiauriai, bet neabejotiną tiesą: atimkite iš jų atmintį, ir jie neišvengiamais taps tokie.